

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เนื่องจากได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 24) พ.ศ.2548 ในเรื่องการดำเนินคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา ซึ่งให้สิทธิแก่ผู้เสียหายในคดีอาญาสามารถยื่นคำร้องเพื่อเรียกค่าสินไหมทดแทนเพราะเหตุที่ได้รับ ความเสียหายอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดของจำเลยเข้าไปในคดีอาญาที่พนักงานอัยการ เป็นโจทก์ได้ โดยไม่ต้องไปฟ้องเป็นคดีแพ่งต่างหาก ซึ่งจะทำให้ค่าเสียหายหรือค่าสินไหมทดแทนที่ ผู้เสียหายพึงจะได้รับนั้นต้องล่าช้าออกไป อีกทั้งยังทำให้ผู้เสียหายต้องเสียค่าใช้จ่ายในการ ดำเนินคดีในทางแพ่งเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นค่าฤชาธรรมเนียมในการดำเนินคดี ค่าทนายความ และอื่นๆ จึงดูเหมือนหนึ่งว่าแทนที่ผู้เสียหายจะได้รับการเยียวยาความเสียหายอันเนื่องมาจากการ กระทำของจำเลยแต่กลับเป็นการซ้ำเติมความเสียหายให้มากกว่า ซึ่งกฎหมายไม่ประสงค์จะให้ เป็นเช่นนั้น ดังนั้นจากบทบัญญัติเดิมที่กฎหมายกำหนดให้พนักงานอัยการเรียกทรัพย์สินหรือราคา แทนผู้เสียหาย ในคดีลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ โจรสลัด กรรโชก ช้อโกง ยักยอกหรือรับ ของโจร ถ้าผู้เสียหายมีสิทธิเรียกร้องทรัพย์สินหรือราคาที่เขาสูญเสียไปเนื่องจากการกระทำ ความผิดนั้น เมื่อพนักงานอัยการฟ้องคดีอาญาก็ให้พนักงานอัยการเรียกทรัพย์สินหรือราคาแทน ผู้เสียหายด้วย (มาตรา 43 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา) เป็นเพียงการเยียวยา หรือบรรเทาความเสียหายให้แก่ผู้เสียหายแต่เพียงบางฐานความผิดเท่านั้น ไม่ได้ครอบคลุมทุกฐาน ความผิด จึงเป็นเหตุให้ผู้เสียหายต้องนำคดีมาฟ้องในทางแพ่งแก่จำเลยเอง และทำให้การได้รับ ค่าเสียหายหรือค่าสินไหมทดแทนจากจำเลยนั้นต้องล่าช้าออกไป ด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้ต้องมีการ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อลดภาระและความยุ่งยากในการ ดำเนินคดีของผู้เสียหาย

1.2 ขอบเขตของการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะทำการศึกษาและวิเคราะห์พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา(ฉบับที่ 24) พ.ศ. 2548 เฉพาะมาตรา 44/1 ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการที่ตัวบทกฎหมายได้บัญญัติไว้ไม่ชัดเจน จึงทำให้เกิดปัญหาในการตีความตัวบทกฎหมาย การบังคับใช้กฎหมายอย่างมาก นอกจากนี้ยังมีความเห็นของนักวิชาการซึ่งแตกต่างกันออกไป และยังไม่มีคำพิพากษาศาลฎีกาตัดสินไว้เป็นบรรทัดฐานแต่อย่างใด ผู้เขียนได้ตระหนักถึงปัญหาของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฉบับดังกล่าว จึงได้ทำการศึกษาข้อมูลทางวิชาการต่างๆที่เกี่ยวข้องกับปัญหาดังกล่าว เพื่อนำมาแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้น แนวคิดในการเยียวยาความเสียหายแก่ผู้เสียหาย และศึกษาการฟ้องคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญาของประเทศฝรั่งเศสและประเทศไทย

เพื่อให้เห็นถึงความสำคัญของการบัญญัติ และความจำเป็นที่ต้องมีพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 24) พ.ศ.2548ดังกล่าว ผู้เขียนจึงได้ทำการศึกษาและค้นคว้าจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 24) พ.ศ. 2548 เฉพาะมาตรา 44/1 โดยผู้เขียนได้นำมาศึกษาเปรียบเทียบและวิเคราะห์แนวทางในการนำกฎหมายฉบับดังกล่าวมาปรับใช้ รวมทั้งการศึกษาแนวคำพิพากษาศาลฎีกาเดิมเพื่อนำมาปรับใช้กับกฎหมายฉบับปัจจุบัน

1.3 วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการบังคับใช้ของพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 24) พ.ศ. 2548 เฉพาะมาตรา 44/1 โดยนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขต่อไป
2. เพื่อนำไปวิเคราะห์และตีความตัวบทกฎหมายเพื่อนำไปปรับใช้กับปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ

1.4 สมมติฐานการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา(ฉบับที่ 24) พ.ศ. 2548 เฉพาะมาตรา 44/1 แม้ว่าตามหลักเกณฑ์ของพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวจะ ช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายต่างๆของผู้เสียหายที่เกี่ยวข้องกับการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน อาทิเช่น ค่าธรรมเนียมศาล ค่าทนายความ เป็นต้น

แต่อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาค้นคว้าดังกล่าวพบว่า เมื่อผู้เสียหายได้มีคำร้องขอต่อศาลที่พิจารณาคดีอาญาในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ให้จำเลยชดเชยค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการทำความผิดอาญาของจำเลย ไม่ว่าจะเป็นความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อร่างกาย จิตใจ ชื่อเสียง หรือได้รับความเสียหายในทางทรัพย์สิน เป็นต้นนั้น ได้มีปัญหาที่เกิดขึ้นสำคัญหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการด้านตีความตัวบทกฎหมาย และการบังคับใช้กฎหมาย อันเนื่องมาจากการที่กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 44/1 ได้บัญญัติไว้ไม่ชัดเจน โดยมาตรา 44/1 ได้บัญญัติให้ถือว่าคำร้องที่ผู้เสียหายยื่นเข้ามามีลักษณะเป็นคำฟ้องตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและเป็นผู้เสียหายอยู่ในฐานะโจทก์ในคดีส่วนแพ่ง จึงเกิดปัญหาในการตีความและการนำบทบัญญัตินี้ดังกล่าวมาบังคับใช้แก่คดีต่างๆที่เกิดขึ้น เนื่องจากผู้ร่างกฎหมายเกรงว่าผู้เสียหายจะนำค่าสินไหมทดแทนจำนวนเดียวกันนั้นไปฟ้องเป็นคดีอื่นอีก

ซึ่งทางออกของปัญหาดังกล่าวนี้คือ ควรนำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับจะเกิดประโยชน์มากกว่า และถ้าผู้ร่างกฎหมายเกรงว่าผู้เสียหายจะนำค่าสินไหมทดแทนจำนวนเดียวกันนั้นไปฟ้องเป็นคดีอื่นอีก ก็ควรจะนำบทบัญญัติในมาตรา 44/1 บรรยายความว่า “.....ผู้เสียหายจะยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่งเพื่อเรียกค่าสินไหมทดแทนหรือเรียกทรัพย์สินหรือราคาทรัพย์สินอีกไม่ได้” ก็เพียงพอที่จะทำให้ผู้เสียหายไม่สามารถนำค่าสินไหมทดแทนจำนวนเดียวกันนั้นไปฟ้องเป็นคดีอื่นอีก และก็จะไม่ทำให้เกิดปัญหาในทางตีความซึ่งก่อให้เกิดความยุ่งยากในการนำกฎหมายมาใช้บังคับแต่อย่างใด

นอกจากนี้ผู้เขียนยังเห็นว่าการที่บทบัญญัติแห่งมาตรา 44/1 นี้ได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของผู้เสียหายในการยื่นคำร้องขอเรียกค่าสินไหมทดแทนในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญาเพื่อเรียกค่าสินไหมทดแทนจากจำเลยนั้น ได้ก่อให้เกิดภาระ ความยุ่งยากและไม่เข้าใจในขั้นตอนของกฎหมาย และอาจทำให้ผู้เสียหายยื่นคำร้องล่าช้ากว่าที่กฎหมายกำหนด

ดังนั้นเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นนี้ ผู้เขียนจึงได้พยายามค้นคว้าตำราทางวิชาการ ความเห็นของนักกฎหมาย แนวความคิดในการเรียกค่าสินไหมทดแทนในคดีแพ่ง

เกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา ตลอดจนความเห็นของนักวิชาการ คำพิพากษาของฎีกาที่สามารถนำมาวิเคราะห์ถึงปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น เพื่อจะได้เสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น และทำให้เกิดประสิทธิภาพในการนำกฎหมายมาดังกล่าวมาใช้บังคับได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมต่อไป

1.5 วิธีการศึกษา

ทำการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากหนังสือภาษาไทยและหนังสือภาษาอังกฤษ ตำรากฎหมาย คำพิพากษาศาลฎีกา บทความภาษาไทย เอกสารทางวิชาการ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา รวมทั้งกฎหมายต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการเรียกค่าสินไหมทดแทนในคดีแพ่ง เกี่ยวเนื่องกับคดีอาญาทั้งของประเทศไทยและของประเทศฝรั่งเศส ตลอดจนข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

เพื่อให้ทราบถึงข้อดีและข้อเสียในการใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 24) พ.ศ.2548 เฉพาะมาตรา 44/1 และข้อบกพร่องและปัญหาที่เกิดขึ้นบางประการของการนำกฎหมายดังกล่าวมาปรับใช้ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น